

Salpalinjan bunkkerit Joutsijärvellä kertovat kävijälleen sodanaikaisesta linnoitustyöstä

Joutsijärven virkeä kylä sijaitsee 15 kilometriä Suomutunturilta viitostietä Kemijärven keskustan suuntaan. Kylän keskellä sijaitsee viisi väliarhan aikana (1940-1941) rakennettua teräsbetonikorsua, joista yksi on kunnostettu matkailijoiden käyntikohteeksi. Massiiviset, yli kaksi metriä paksut betoniseinät, sisälle koottu esineistö ja opastetaulut antavat hyvän käsityksen linnoitustyöstä.

Joutsijärven bunkkerit kuuluvat itärajan turvaksi rakennettuun 1200 kilometriä pitkään Salpalinjaan. Salpalinja on yhä Suomen suurin rakennustyömaa. Sitä oli tekemässä enimmillään 35 000 miestä ja heitä muonittamassa 2 000 naista. Salpa-aseman rakentamiseen käytettiin tehollista aikaa vain noin puoli-toista vuotta. Aikaan ja Suomen voimavaroihin suhteutettuna linnoitusta on verrattu jopa Kiinan muurin veroiseksi jättiurakaksi. Se on myös maailman pisin yhtenäinen linnoitus. Salpa-asemassa on betonisia tai kallioon louhittuja kantalinnoitteita 728 kappaletta. Puisia kenttälinnoitteita on noin 3 000 kappaletta. Taistelu- ja yhteys-

Opasteet ja esitteet bunkkereilla ovat monella kielellä

hautaa asemaan on kaivettu noin 350 kilometriä. Kiviesittä on yli 200 kilometriä, siinä noin 350 000 kappaletta keskimäärin kolme tonnia painavaa kiveä. Panssari-kaivantoestettä kaivettiin noin 130 kilometriä ja piikki-lankaestettä viritettiin 315 kilometriä. Vuonna 1941 linnoittamiseen käytettiin noin 1 100 miljoonaa markkaa, joka oli viisi prosenttia valtion budjetista. Salpalinjalla ei koskaan taisteltu. Kesällä 1944 Neuvostoliiton hyökkäys saatiin pysäytetyksi ennen linjaa. Aseman merkitys oli välillinen: taisteluissa se

muodosti puolustustaistelujen henkisen selkärangan kesällä 1944.

Salpalinja oli myös sotataidollisesti viimeinen kiinteisiin puolustusasemiin perustuva linnoitusketju. Salpalinjaan päättyi monia satoja vuosia kestänyt linnoitusperinne. Näin massiivisia puolustusasemia ei enää ole. Toisen maailmansodan jälkeen sotataito on muuttanut muotoaan. Linjapuolustuksesta on luovuttu ja siirrytty aluepuolustukseen. Salpa-asema oli kuitenkin 1980-luvulle asti salainen sotilaskohde. Joutsijärvellä aloitettiin vasta

1994 kohteen entisöinti ja opasteiden laatiminen.

Merkittävä sotamuistomerkki on Mäntyvaarassa, joka sijaitsee Joutsijärveltä Kemijärvelle päin kuusi kilometriä. Muistomerkki on pystytetty Talvisodassa joulukuussa 1939 käydyin taistelun muistoksi. Taistelu oli Kemijärven - Sallan suunnan ankarin, kunniaakkain - voidaan sanoa - ratkaisutaistelu Talvisodassa. Venäläiset menettivät taistelussa oman ilmoituksensa mukaan 417 miestä. Suomalaisia kaatui 17 ja haavoittui 29.

Mäntyvaaran taistelumuistomerkkin "TÄSSÄ AUTTOI HERRA" on veistänyt taitelija Vilho Aalto. Merkki paljastettiin 3.7.1960.

Niin Joutsijärvellä kuin muissakin Kemijärven kylissä asuu ja vaikuttaa myös niitä aikalaisia, jotka kantavat mukaan muistoja sodanajan tapahtumista ja muun muassa evakkomatkoiista. Kuvauksia ja dokumentteja sotavuosista on koottuna yleisesti tunnettujen historiategosten lisäksi myös Kemijärven sekä Sallan paikallisiin historia- ja kotiseutukirjoihin.

Poromiehen kesä on kiireinen

Poron vuodenkierto rytmittää poromiehen työn ja elämän. Kesän kiireisin aika alkaa juhannukselta, jolloin keväällä syntyneet pikkuvasat merkitään emänsä merkkiin. Vasanleikkoaika kestää muutaman viikon.

Kesätokat kootaan aitaan kesäpäivän helteessä räkän eli lentävien hyönteisten avulla. Räkän ajamana porot kerääntyvät tokkiin jängille tai aukeille paikoille, josta tokka kootaan aitaan jalkaisin sekä muutaman mönkijän avulla.

Varsinainen vasanleikko-työ tehdään yöllä ilman viilennettyä. Vasoille laitetaan numerolaput kaulaan, ja ne päästetään takaisin emiänsä luokse. Numeroiden mukaan kirjataan ylös, mikä vasa kuuluu millekin emälle. Aamuyöstä vasat otetaan uudelleen kiinni, ja ne merkitään emänsä merkkiin. Tämän jälkeen tokka päästetään vapaaksi laiduntamaan.

Kesän ja syksyn aikana porot kuntoutuvat, kasvavat ja keräävät vararavintoa pitkän talven varalle. Kesän aikana poron ravintoon kuuluu satoja eri kasvilajeja. Alkusuksystä porojen pääravintoa ovat sienet, joiden suuri seleenipitoisuus siirtyy myös poronlihaan.

Syksyllä poron kerääntyvät taas tokkiin, tällä kertaa rykimän eli porojen kiimaajan vuoksi. Hirvaat kokoavat vaatimista itselleen haaremin, ja paimentavat niitä mustasukkaisesti pitäen vaatimet tokassa. Tätä käytetään hyväksi porojen kokoamisessa erotuksiin. Syystöissä poromiesten apuna on myös helikopteri.

Erotuksessa teurasporot erotellaan eloon jätettävistä siitosporoista. Suurin osa

teurasporoista on edellisenä keväänä syntyneitä vasoja, jotka ovat eläneet koko ikänsä luonnonlaitumilla. Porot teurastetaan EU-direktiivitäyttävissä poroteurastamoissa, joista ainoastaan eläinlääkärin hyväksymät ruhot päätyvät myyntiin.

Poronliha on hienosyistä ja vähärasvaista. Monipuolisen kasvi- ja sieniravinnon ansiosta poronliha sisältää runsaasti kivennäis- ja hivenaineita, rautaa, seleeniä sekä vitamiineja. Perinteisten pororuokien lisäksi poronlihasta voi valmistaa monenlaisia aterioita muiden liharuokien tapaan.

Poronlihan toimitettavuus poromieheltä suoraan asiakkaalle on parantunut viime

vuosina. Valmiiksi paloittelua ja annospaloihin pakattua poronruhoa saa poromiehiltä suoraan myös Etelä-Suomeen toimitettuna. Poronlihan suoramyyjien yhteystietoja ja linkejä pororuokaohjeisiin löytyy osoitteesta www.italappi.fi/~poromiehet.

Itä-Lapissa lammas porotalouden rinnalla

Itä-Lapissa lammastalous on lisääntynyt viime vuosina voimakkaasti. Lammastilojen ja lampaiden määrä on moninkertaistunut muutamassa vuodessa. Viime vuo-

sien alhainen poronlihan tuottajahinta on pakottanut poromiehet etsimään uusia tulonlähteitä, ja valtaosa uusista lammastiloista onkin syntynyt porotalouden rinnalle.

Lammastalous täydentää hyvin porotaloutta elinkeinojen eri aikoihin ajoittuvien työhuippujen vuoksi. Lammastalouden harjoittaminen porotilalla ei yleensä vaadi suuria investointeja, sillä tyhjiä navetoita ja viljelemättömiä pelloja on Itä-Lapin alueella tarjolla. Myös konekanta on porotiloilla riittävä, sillä nykypäivän porotiloilta löytyvät traktorit, pyöröpaalaimet ja latokuivurit.

Itä-Lapin lampaanlihan tuotanto perustuu kesäaikaiseen yöttömän yön laidunnukseen. Ravintonsa lampaat saavat laajoilta jokivarsi-järvenranta- ja niittyalueilta, joita laiduntaessaan ne hoitavat samalla arvokkaita perinnebiotooppi- ja maisemanhoitoalueita. Lammastaloudessa tuotetaan lihan lisäksi myös villaa ja nahkoja paikallisten käsityöiden raaka-aineiksi.

EU-osarahoitteisella Liiketoiminta- ja logistiikkahankkeella kehitetään Itä-Lapin poro- ja lammastaloutta. Hankkeessa panostetaan perinteisen suoramyyntin lisäksi tuotteiden toimitettavuuteen elintarvikeseännösten mukaisesti ja laatustrategian pohjautuen.

silmalaskaus.fi

Valmiit silmälasit alkaen 79€

NAPAPIIRIN KULJETUS OY

- KULJETUSPALVELUT
- POLTTOAINE- JA VOITELUAINEMYNTI
- DIMEX -KULJETTAJA PUKINEET

Taavankatu 2, Kemijärvi
puh. 0400-886 500, 0400-292 903
fax 016-822 555

AVATTU HUOLTOKORJAAMO RUKALLA

0400-457 105

SAULI PÄTSI RACING KY

SPAR

KEMIJÄRVI

Reilu ruokakauppias

Avoinna: Ma-pe klo 8-21

La klo 8-18

Su klo 12-18

Puh. 016 - 812 731

Fax. 016 - 812 732

TILATAKSI 1+8 SAULI MOURUJÄRVI 016-350 803, 0400-393 788

TILATAKSI 1+8 MAURI KIVELÄ 016-353 800, 0400-393 211

Kesälomatarjous!

RAPALA

Kalastuslippis

1 kpl/asiakas

Kesähintaan 5€

Muista pääasiat! Tällä kupongilla saat tyylikkään ja laadukkaan Rapala-lippiksen huippuedullisesti. Toimi nopeasti, sillä lippisiä on saatavana rajoitettu määrä!

URHEILU SIVAKKA Kemijärvi Puh. 016-813 567, 0400-157737 Avoinna ma-pe 9.00-17.30, la 9.30-14.00

HOTELLI KEMIJÄRVI Vapaudenkatu Patakatu URHEILU SIVAKKA